

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Toon Meesters, werkzaam bij Vee & Arts Veterinaire Diensten uit Roosendaal, Hans Van Loo, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke), en Annemiek Veenkamp van Dierenartspraktijk Flevoland wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziekte tot behandeling.

Hittestress treft koe én kalf

naam aandoening

hittestress

verschijnselen

hyperventilatie, zweten, minder melk, meer gaan staan, minder herkauwen

oorzaak

verhoogde omgevingstemperatuur

aanpak en preventie

schaduw, vers uitgebalanceerd voer en voldoende water, optimale huisvesting en ventilatoren

Het is zomer en een van onze klanten stelt me tijdens een bedrijfsbezoek vragen over hittestress bij zijn melkkoeien. 'Ik heb het gevoel dat de melkproductie nogal snel daalt, maar zijn er ook andere, minder zichtbare gevolgen van zo'n warme zomer?', vraagt de veehouder. Ik vertel hem dat er een duidelijk lagere productie is in warme periodes. Ook zijn runderen die last hebben van hittestress, tijdelijk minder vruchtbaar. Naast een verminderde bronstexpressie is er immers ook een negatief effect op eicel- en embryokwaliteit. Ook daalt de algemene weerstand. Dat geldt voor zowel lacterende als droogstaande koeien. 'Dat geloof ik best', zegt de veehouder. 'Vorig jaar in augustus is het celgetal van mijn bedrijf gestegen. En er waren ook meer koeien die na de kalving aan de nageboorte bleven staan.'

Het lijkt me goed om ook de invloed op de kalveren te schetsen. Kalveren geboren uit een koe die hoogdrachtig was tijdens een warme periode, vertonen vaak een lager geboortegewicht. Hittestress zorgt ook voor een lagere dagelijkse groei. 'Klopt het dat hittestress ook een negatief effect heeft op de biestkwaliteit?', vraagt de veehouder. Dat is helemaal juist; kalveren geboren uit dergelijke koeien nemen ook nog eens minder goed de antistoffen uit deze biest op, wat resulteert in een hogere gevoeligheid voor ziekten als diarree en

longontsteking. Daarnaast hebben pinken geboren tijdens warmere periodes meer inseminaties nodig om drachtig te worden en geven ze minder melk in de eerste drie lactaties. Als ik aangeef dat deze effecten worden doorgegeven aan de volgende generaties, vraagt de veehouder welk advies ik hem kan geven. Ik vertel hem dat het belangrijk is dat de dieren voldoende drinkwater hebben en fris voer. 's Avonds voeren is het best, nog beter is het om het aantal voederbeurten te verhogen. Verder moet het rantsoen voldoende structuur van goede kwaliteit hebben, met de juiste aminozuren en voldoende pensbestendig zetmeel. 'De dieren kunnen ook wel wat extra anti-oxidanten, bicarbonaat en pensbestendig vet gebruiken', zeg ik er nog bij.

Het viel de veehouder ook op dat er na die warme periode vorig jaar veel klauwletsels waren. Ook dat heeft met de warmte te maken, want de koeien hebben het minder warm als ze gaan staan. Dan is de belasting van de klauwen hoger, en in combinatie met de metabole gevolgen van hittestress vergroot dat de kans op klauwletsels. 'Zou het helpen als ik ventilatoren plaats?', oppert mijn klant. Dat is een goed idee, mits ze geplaatst worden boven de ligbedden, zodat de koeien meer gaan liggen. 'Ik had je sneller om raad moeten vragen', lacht hij. 'Dan had ik vorig jaar minder problemen gehad.'